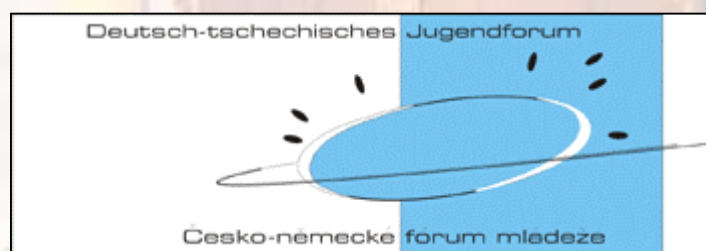

Známé neznámé

Das bekannte Unbekannte

Vítězné texty literární soutěže
Siegertexte des Schreibwettbewerbs

Pracovní skupina Komunikace
AG Kommunikation

Obsah / Inhalt

I.	Kategorie „Báseň“ / „Gedichte“	3
	1. místo / 1. Platz: Gabriela Benetková	3
	2. místo / 2. Platz: Lucie Vlková	4
	3. místo / 3. Platz: Jiří Zeman	4
II.	Kategorie „Povídky“ / „Geschichten“	6
	1. místo / 1. Platz: Barbora Pohořská	6
	2. místo / 2. Platz: Lucie Kalousková	8
	3. místo / 3. Platz: Iveta Brabcová	9
III.	Kategorie „Esej“ / „Essay“	11
	1. místo / 1. Platz: Petr Linka	11
	2. místo / 2. Platz: Markéta Poskočilová	12
	3. místo / 3. Platz: Michal Zikmund	12
IV.	Kategorie „Německy“ / „Deutsch“	14
	1. místo / 1. Platz: Jana Kilianová	14
	2. místo / 2. Platz: Veronika Semelková	15
	3. místo / 3. Platz: Hana Běťáková	17

I. Kategorie „Báseň“ / „Gedichte“

1. místo / 1. Platz: Gabriela Benetková

Co pro me znamená Německo?

Německo-
Potříděné krví minulosti
Německo-
Zaklete v pavučině pokání-
Německo-
Samo sobě vezením,
Samo sobě viníkem
Německo-
Utopené ve zlatavém opiu soudržnosti
Německo-
Orlí křídla hrde vzepjata
Německo-
Synonymum pokroku a preciznosti
Samo sobě rájem,
Samo sobě modlou
Německo-
Ach, ty izolovaný vesmíre
V srdci Evropy!
Ty vydedený syne Zeme!
Ty ostudo!
Ty pycho!
Ty hrda poníženosti!
Tvé hříchy budiz sečteny!
Německo-
Pohádkový světe bratři Grimmu
Německo-
Oáza výsostného umění
-rodíčko Schillerova,
matko Goethova,
životaďarkyne Hessova

Německo-
Vzývající geníe hudby-
Bethovena, Schuberta, Wagnera, ...
-budiz Ti vzdán hold
Za Tvé zásluhy!
Německo-
zaklete
v poselství
Vznesených katedrál
Německo-
Zrcadlící se
v chaosu
Neonových velkoměst
Německo-
Zasnéne
V idylce bavorských vesniček
Německo-
Přystíci triadou
Chuti
A barev
Německo
svíjí se
V oparu
Schizofrenie
Německo
Uvezněne
V kokonu předsudku
Německo dnesní,
Německo včerejší; ...
Německo, Německo-
Sláva Ti!

2. místo / 2. Platz: Lucie Vlková

Berlin 538

Stojím na oblouku,
pode mnou stoupá černá pára.
Nebudu létat.
Létat...
Jen si tak koukám.
Koukám...

Beton mi dnes nějak nevadí.
Elektrické výboje nevzbuzují žádný strach.
Rok se změní ve vteřinu.
Láska tam za jednou z drah.
Infuzi punkem mi těžko něco nahradí.
Noční světlo mě nenechá zalézt pod peřinu.

Stojím na oblouku,
pode mnou stoupá černá pára.
Vidím tě.
Vidím?

3. místo / 3. Platz: Jiří Zeman

Zpěv Německu

-předzpěv
Za kopcem, za vodou
za bohem, za modlou,
za lesem mýtinou,
pádíl jsem úžinou,
chtěl jsem jen jedinou-

pověz, kde přebýváš,
má němá krásko?

1/
Potok jsem překročil, naposled otočil svou
hlavu líně,
otočil po směru, k domovu upřel,
proč země má milá, je mi tu dobře?

Jednou zas vrátím se a budu hrdý,
že jsem kdy chodíval přes tvoje trny,
přijedu ve slávě jako syn boha-
hned jak mě přikryješ, zhyne má zloba.

-mezizpěv
Za městem na kopci,
hledám tě krásko,

proč se mi zjevuješ,
pověz mi lásko,

proč zrovna tady,
ty přebývat chceš,
proč se mi skrýváš,
pokud mě chceš-

tak pověz, tak řekni, kde přebýváš,
má němá krásko.

2/
Soused mi pokynul, přivítal vlídně,
sotva si povšimnout, jak je mu bídňě,
tvářil se vesele, klidně a mírně,
člověk si pomyslí, ten nezná břímě.

Do duše pomalu závist se kradla,
proč on má nádheru, která nám zvadla,
proč se tu převrací spokojen v loži,
zatím co ostatní ostrými noži,
útočí na jiné, města jim boží.

-mezizpěv
Sotva tě zahlédnu,

ty už mi mizíš,
utíkáš potokem,
v pěnu se měníš,
řekni mi alespoň
proč se to děje,
jestli mám naději,
kam až to spěje-

tak řekni, kde přebýváš,
má němá krásko.

3/
Slunce mě probouzí,
soused mě hostí,
přišel čas na cestu do minulosti-
hodlá se otevřít, ukázat krásu,
která se ukrývá v propastech času.

Touží být pochopen, touží být spasen,
chtěl by se utrhout pozemské kráse,
chce spojit pokoj, naději, víru,
zbavit se závidi, přemostit škvíru.

Škvíru zlých vzpomínek, útlaku, zlosti,
přivřené oko nedávné minulosti.

-mezizpěv:
Dnes se mi dostalo veliké pocty,
spatřil jsem na krátko tvé vzácné hosty,
vůbec bych nečekal tak velkou krásu,
ozdoby ze zlata, lesk, toho jasu,
proč jsi mi utekla a kam mě vedeš,
hodláš mě utrápit, nebo mě svedeš?

Tak řekni kde přebýváš a já tam přijdu
přinesu ovoce dálného jihu.

Řekni kde přebýváš,

má němá krásko.

4/
Soused miluji, není tak krutý,
na cestu nazpátek dal mi on pruty,
pruty, jež symbolem, smlouvou se staly,
nesu je do vlasti, trochu mě pálí.

Soused mě provedl po kraji svém,
ukázal zákoutí i širou zem,
na horu vystoupil, nížinou prošel,
v dálce se zablesklo, co chce má duše-
všude mě vítali, všude se smálí,
radostí zářili, na harfy hráli.
Toliko jásotu, toliko zpěvu,
sotva se odpoutat od krásného břehu-
nakonec odhodlán vracím se zpět,
hodlám všem vyprávět jaký je svět,
jak pruty dostal jsem a jak byl vesel,
koho kde potkal jsem, s kým chopil se vesel,
že soused přítelem mým teď se stal,
že bude napořád vedle mě stát,
se mnou se radovat, se mnou se přát-

budeme korábem na širém moři,
stanem se ostrovem, v nějž slunce se noří.

-dozpěv:
Má milá přidej se, pojd' ke mně na loď,
prosím tě neboj se, stačí tak málo,
mluvit tě naučím, dám ti dar řeči,
pověz kde přebýváš, země mi stačí.

Tak řekni kde přebýváš,
má milá, němá krásko.

II. Kategorie „Povídky“ / „Geschichten“

1. místo / 1. Platz: Barbora Pohořská

Cesta domů

„Tak pojd' už! Dělej!“ Vyhlédla jsem na ulici. Sem tam povlával větřík a hrál si se starým, zimou zhnědlým listím. „Kde se tak couráš?“ máma vypadala trochu nervózně. Seděla v autě, nohu na plyn, jen nastartovat. „Už jdu,“ utrousila jsem jen tak na půl pusu a zabouchla za sebou dveře. Rita se rozštěkala. „Vezmem ji s sebou?“ koukla jsem se žálostivě na matku, ale stejně jsem už věděla, že na to mi nepřistoupí. „Víš, že to nejde,“ vyčetla mi rozzlobeně a popohnala mě pohledem. „Proč ne? Máme ji od mýho narození, nikdy jsme se spolu nerozdělily. A teď je stará, to se nebojíš ji tu nechat?“ „Neboj, Franz se o ni postará.“ „Nemá ji rád a ona jeho taky ne, umoří ji hladem!“ „Ale jdi ty, brepto.“

Vyjeli jsme. Opouštěly jsme Hamburg téměř krokem. „Stihly jsme akorát špičku, ach jo, Evo, kdyby ses tak necourala.“ Matka vzdychla a vypnula motor. Před námi i za námi se tvořil štrůdl aut. „Tak dělejte,“ vzdychla máma a pohlédla prosebně na semaforey. Přeskočila zelená a auta se šourala dál. Nakonec jsme se dostaly ven a vyrazily podél Labe.

Zírala jsem z okénka na plynoucí vodu. Byla špinavá, jak někde daleko v horách tál sníh a s sebou do řeky sbíral okolní bahno a hlínu z polí a luk. Zívla jsem, vlastně jsem byla trochu otrávená. Vůbec se mi nikam nechtělo, nejradši bych zůstala doma, v malém domku na předměstí a s kamarádkou od vedle, s Inge. „Kam to vlastně jedete?“ ptala se mě nedávno. Pokrčila jsem rameny. „Někam do Čech.“ „Do Čech? A proč, vždyť's říkala, že odtamtud přece vaši utekli.“ „Utekli...“ Trochu jsem se zamyslela. Jo, utekli, to je už dlouho. Vlastně o tom moc nevím, máma mlčí. Teda mlčela... Vím, že Čechy nenáviděla. Vzaly jí iluze, vlastně všechno, všechno, co měla, nebo mít mohla. Ale minulý rok se něco zvrtilo, máma ožila. V Berlíně padla zeď, komunisti jdou ke dnu a Němci se zase spojí v jeden národ. Moc jsem se o to nezajímala, příznávám, bylo mi to jedno. Byla jsem západní Němka, trochu povrchní. A pak k nám přišly zprávy z Prahy. Revoluce, prý. Bylo mi to jedno. Co je mi do nějaké Prahy, ptala jsem se sama sebe, když jsem míjela matku trůnící před televizními zprávami. Vysílaly stříhy z demonstrací, proslovy Havla a jiných. Neznala jsem je. A ani jsem je nechtěla znát. Chodila jsem ven s kamarády, vítala první sníh, ale nevšímalá jsem si těžkého bouřlivého a napěchovaného vzduchu vanoucího z východu. Vzduchu vanoucího až sem, k nám, vůni revoluce.

Padla železná opona, řekla jednou matka a pak už jsme jen jezdili. Navštívili jsme tetu Martu z NDR, její přátele... „Nevěděla jsem, že babička ještě žije?“ ptala jsem se, když se máma o ní jakoby nic zmínila. „Myslela jsem, že ji nenávidíš, když tě nechtěla pustit ven.“ Máma na to jen kývla a mlčela. A tak pomalu slézal šedivý a blátivý sníh z ulic mého rodného města a my se chystaly k matčině domovu, tam někde, pro mě daleko, na východě.

Pomalu se mi klížily oči, klímbala jsem.

„Jano, kde jsi zase byla?Víš kolik je hodin?“ Matka stála u kredence a netrpělivě poklepávala na hodinky. „Jsem už dospělá, nemusíš se o mě pořád starat!“ „To nech laskavě na mně. Ale jestli chceš bydlet u nás doma, budeš se muset chovat slušně!“ „Neboj, už brzo odtud vypadnu. Až si Petr najde nákej byt, nastěhujeme se tam společně. Aspoň bude klid.“ Odsekla vztekla dívka a zabouchla za sebou dveře od pokoje.

Matka si vzdychla, ach jo, copak neví, že se o ni jen bojím? Ale jí něco takovýho povídat... Jen zívla a šla si také lehnout. „Dobrou noc,“ popřála ještě skleněným dveřím od pokoje. Dobrou noc.

Prahu zahalila tma. Temná letní tma, ta která přináší mnohá tajemství. Hvězdy svítily jen matně, oslněny pouličními svítilnami a někdy se zdálo, že snad chvilkami zhasínaly úplně. Tmavá zlá noc. Nedaleko na pražské Ruzyni sedaly na přistávací plochu velké těžké letouny a z nich se jako z vajíček klubala menší, ale o to více ošklivější a hrozivější zelenošedivá železná kachňátka. Ošklivá kachňátka...

Probudil je rámus. „Co se děje!?“ pod okny zněl rachot projíždějících těžkooděnců. Jana vyhlédla z okna. Venku bylo temné šero, strašlivé temné šero. Lampy jakoby všechny náhle zhasly, nebo se jí to snad jen zdálo? Znedaleka byl slyšet hluk projíždějících aut. Temně a skřípavě řezal noční ticho na tisíce, tisíce neslepitelných kousků.

„Musím ven!“ „Co tě to napadlo, blázne?!“ „Musím, někde tam je Petr. Musím ho najít!“ „Opovaž se! Radši počkej do rána, teď tě nikam nepustíme!“ „Ale já musím, musím, rozumíš? Co když

se mu něco stalo?“ „A kdyby, ty mu stejně nepomůžeš,“ odsekl trochu skepticky otec, zamkl dveře a klíč schoval.

Dlouhá, dlouhá byla to pro ni noc. Vůbec nespala, oči se jí klížily, ale mysl jí usnout nedala. Co se to vůbec děje? Co tu dělají ty tanky? A co je to vůbec za lidi, co? Co se děje, proč vůbec přijeli?! A kde je Petr....

Auto ujíždělo podél řeky pořád dál a dál a já sledovala mírný proud, tekoucí proti nám. Matka si hrála s rádiem. Sem tam něco šumělo, šustilo a škrundalo. Nakonec ho s povzdechem vypnula a auto, ten stísněný prostor, zahalilo ticho. „Mami, jaká je babička?“ otázka prořízla mlčení. „Jaká?“ zamyslela se. „Jaká.“ „Nevím,“ jakoby se zdráhala odpovědět. „Nevíš? Vždyť je to tvoje matka.“ Věděla jsem, že něco tají, snad skrývá. „Vážně Evo, nechci o tom teď mluvit, brzo ji uvidíš sama.“ „To jo, ale nebylo by lepší o ní něco vědět dopředu?“ šťourala jsem, ale ona se nedala. „Ne, to by teda nebylo. A nech mě, musím se soustředit,“ odbyla mě.

Ráno bylo temné, téměř tak temné, jako noc. Odbila devátá, všude davy lidí. Jana se jimi prodírala a cítila se čím dál mizerněji. Kolem ní lidé křičeli, někteří plakali.... Z dálky zaslechla výstřely. Dostala se až k tankům. Na vozech seděli vojáci, v rukou samopaly. Kolem dokola plno lidí. Draly se na vozy, ječeli. A vojáci je, s mírným despektem, strkali zase dolů, na tvrdou zem. Hrozili puškami, vystřelili. Jana couvla. Petře, kde jsi?

Běžela, spíše se prodírala hustým davem, přes Václavské náměstí. Snad bude doma, doufala. Kéž by. Všude kolem křičely spousty lidí. Někteří nadávali a jiní jen smutně tiše přihlíželi. Slyšela další výstřely. Neohlížela se po nich, spěchala pořád dál a dál.... „Jano! Jano!“ otočila se. „Jano, co tu děláš?“ „Petře!“ Konečně, konečně ho našla. „Já jsem se tak bála!“ „Pojď, musíme pryč, pryč odtud.

„Mami?“ „No.“ „Jak to vypadá v Čechách?“ „To jsou otázky...“ „Tak řekni, jak?“ „Nevím, už je to víc jak dvacet let.“ Zase mě odbyla. Ale proč? Co se stalo tak hrozného, že se mi to zdráhá říct. Nic, odsekla by. „No tak, prosím...“ „Nevím, co chceš vědět.“ „Třeba to, jak a proč vlastně jsi odtamtud utekla.“ „Vždyť to víš, už jsem ti to kolikrát říkala.“ „Ale ne pořádně, vždycky jsi mě jen odbyla. Řekla jsi jen, že to bylo kvůli režimu.“ „To je taky pravda.“ „Ale proč jsi tedy nechala svoje rodiče doma, pročs utekla sama?“ „Nebyla jsem sama.“ „Ne?“ „Ne. Odjeli jsme s tvým otcem a ještě s pár přáteli,“ zarazila se. O tom jsme se nikdy spolu nebavily. Věděla jsem, že můj táta byl taky Čech, ale že by utekli spolu? Ne, o tom se nikdy nezmínila. Myslela jsem, že se potkali až v Německu, anebo že se znali z Čech a matka odešla sama....

Musíme odtud, mumlala si další týdny Jana. Musíme pryč! Teď, nebo nikdy. „To radši nikdy!“ odsekl otec. „Ty to nechápeš! Já tu nechci zůstat celej svůj život uvězněná, nechci tu zhnít!“ „To jako myslíš, že my tu hnijem?“ Kývla a na tvář jí přilítla facka. „Taky bysme rádi žili jinde, ale nejde to.“ „Ale ano, teď to jde, tak jedte, jedte pryč, pryč odtud, z tý zaplivaný komunistický díry!“ „To nejde,“ pohládila ji matka. „Máme tu domov, rodinu. Nemůžeme je tu nechat a sami jen tak odjet.“ „A to tu chcete čekat na smrt?“ další facka. „Mladá dámo, takhle laskavě nemluv!“ „Jak chcete, mně je to jedno, protože já už tu prostě nezůstanu. A vůbec mě nezajímá, co bude s váma!“ Bouchla za sebou dveřmi, aby neslyšela další rozhořčené odpovědi. Už tu prostě nezůstane. Ani chvíli!

Táta už nežije, to vím. Nic jiného. Proč? Ptala jsem se dlouho. Matka jen mlčela, moc jsem se toho od ní nedozvěděla. Nemluvila o něm. Možná, že už na něj zapoměla, napadalo mě, ale pak jsem zase zavrtěla hlavou. Ne, to je blbost. Přece nemohla zapomenout na někoho, koho milovala. Nezapoměla, ale nechtěla o něm mluvit. Mamka vůbec nechtěla mluvit o hodně věcech. Nevěděla jsem o ní a vlastně i o své rodině téměř nic.

Ujížděli jsme dál po dálnici, v autě bylo ticho. Zvláštní napjaté ticho. Mamka se věnovala jen řízení a tiše mlčela. Sledovala jsem auta, která nás předjížděla, kolem nás se míhala krajina. Lesy, louky pár polí....

Stará škodovka byla nacpaná kufry a taškami. Drnčela po okrese a uvnitř bylo dusno a nedýchatelno. Jana, Petr a ještě další dva se tlačili ve stísněném prostoru vycpaném všemožnými zavazadly. „Otevřu okýnko,“ Jana vyhlédla ven a sledovala krajinu. Sledovala zemi, kterou opouštěla. Nebylo jí to líto, nebude se jí stýskat. Vždyť kolikrát si stěžovala, že tady se nic nesmí. A teď ji volá svoboda. BLÍZKÁ SVOBODA!

Přejeli hranice ani se dozadu neohlédla. Celníci je nechali projet, téměř je nekontrolovali. „Sbohem,“ vzdychl Petr k, teď už rychle se vzdalující, rodné zemi. „Sbohem,“ zašeptala Jana a zavřela oči

Zastavily jsme na hranicích, matka vystoupila z auta. Vešla do zelenající se rozkvetlé louky a mlčela. „Takhle vypadají Čechy víš?“ obrátila se ke mně. A já jsem věděla, byly krásné. „Ach, jak se mi po nich stýskalo,“ vzdychla. „Ach, jak moc je miluji,“ usmála se na mě a já měla pocit, že je znám odjakživa, že sem patřím. Vždyť jsem taky vlastně Češka. Je to můj domov a nikdy, nikdy se ho nevzdám.

2. místo / 2. Platz: Lucie Kalousková

Co pro mě znamená Německo ?

Profesor Labina měl v přípravách na svou první přednášku ve třídě germanistů napsanou jednoduchou poznámku: „Otevřená diskuse na téma Spolková republika Německo“. Vyučoval na Filozofické fakultě Univerzity Palackého předmětu Kulturní realie.

Došel až ke stolku, zapnul počítač a dataprojektor. V okamžiku přes něj na stěnu promítnul německou vlajku. Měl úctyhodně zpracovanou krátkou prezentaci, na jejímž konci se rozezněla státní hymna a jako poslední snímek na bílé stěně zůstala „viset“ část stránky z atlasu se zaměřením na Německo a s ním sousedící země.

„Vážení kolegové, vážené kolegyně! Pro dnešek mám pro vás jen jedinou otázku: chci vědět, co vás napadne při zmínce o našem největším sousedovi?“ položil jednoduchou otázku a posvítíl laserovou propiskou na českoněmeckou státní hranici.

Studenti chvíli mlčeli. Znali pověst profesora Labiny. Byl na fakultě pokládán za velice schopného, ale často pojímal dané učivo netradičně. Nebyli si jisti, co přesně na nich požaduje. „No tak, nechci přece nic odborného, od toho jsou tu ostatní předměty, mě dnes zajímají vaše názory. Žádná teorie, dnes jen praxe, prosím,“ pobídl pohledem studenty před sebou.

První se osmělila brunetka z druhé řady, již od pohledu velice cílevědomá: „Německá republika patří mezi nejvyspělejší státy světa, proto je také bezesporu právoplatným členem organizace G8. Zařazuje se na čtνά první místa v žebříčcích největších sklizní obilnin, cukru a mléka v Evropě. Německo je významným dopravním uzlem – má hustou a kvalitní železniční a silniční síť a druhé největší evropské letiště.“ Brunetka si uhladila účes a užuž chtěla pokračovat. Profesor ji však náhle přerušil: „Děkuji za navození atmosféry, slečno, ovšem vaše řeč byla málo osobní. Spíše jako kdybych předčítal ze statistik.“ Studentka ze druhé lavice se zatvářila uraženě, ale neměla čas polemizovat, protože to už Labina vyzýval k hovoru nepřehlédnutelnou dívku ze zadní části místnosti. Faktem bylo, že se zažitým představám o studentech filozofické fakulty opravdu vymykala. Měla dlouhé tmavé dredy a piercing v nose. „Podle mého názoru si Němci až příliš často hrají na něco, co nejsou. Myslí si, že velikost země a členství v prestižních organizacích jim dává povolení k vyvyšování se nad ostatní národy. Myslím si, že původcům světové války by slušelo více pokory. Nemají být na co hrdí.“ Při svém projevu působila neuvěřitelně emotivně. „Poněkud razantní názor, kolegyně, možná trochu černobílý... Ale cením si vaší upřímnosti. Děkuji.“

Uprostřed třídy zahlédl drobnou brýlatou blondýnku, která se mermomocí snažila upoutat pozornost. Kývl na ni, aby zareagovala. „...Je to nespravedlivé. Němci stále ještě nesou svou zodpovědnost za události 20. století. Je jimi ostatními národy neustále opovrhováno. Ptám se proč, šedesát let poté. Kdy to skončí?“, řekla a na tázavý pohled svého spolusedícího ještě dodala: „Narodila jsem se v Dortmundu. Mám své zkušenosti.“

Profesor Labina byl spokojený. Dnešní přednáška splnila jeho očekávání, po projevu tajemné blondýnky se rozpoutala vášnivá otevřená diskuse. „Německo by nám mělo být vzorem,“ prosazovali jedni, načež jim druzí oponovali myšlenkou, že Němci jsou přehnaně namyšlení a neškodilo by jim trochu na tom národním sebevědomí ubrat. Po nějakém čase se všichni umlčeli a zůstali viset pohledem na profesorovi. Mělo přijít resumé. Nějaký ten závěr.

„Jsme kosmopolitní svět. Ať už chceme, nebo ne, Německo je všude kolem nás,“ jemně se pousmál a vychutnával si podívanou na studenty, kteří netrpělivě očekávali, co ještě přijde, „vždyť abyste to pochopili, stačí jen zaparkovat svého volkswagena před supermarketem Kaufland, koupit si mléčnou čokoládu Milka, zavolat ze svého siemense příteli Neubauerovi, doma si pustit televizi a

přepínat z německých krimiseriálů v čele se Semirem z Kobry 11 na sportovní kanál, kde Němci zrovna válčují San Marino nebo obdivovat v reklamě na Pepsi Claudii Schiffer.

Je to úplně přirozené. Německá kultura vždycky byla a bude jednou z těch, které nás výrazně ovlivňují...“

Stiskem tmavého tlačítka vypnul počítač, sebral všechny svoje desky a pomalu se blížil ke dveřím. „Děkuji vám za spolupráci. Krásný den.“

3. místo / 3. Platz: Iveta Brabcová

Ještě žiju!

„Heraus!“ Ozval se přísný mužský hlas. „Ženy a děti napravo, muži nalevo!“ Všech pět tisíc Židů se nás snažili dostat co nejdříve z transportu pro dobytek. Některé ženy přepadla histerie a začaly hlasitě plakat. Snažila jsem se být co nejméně nápadná, ale z hlavy mi nešla myšlenka, kde to vlastně jsem. Možná jsem si to neuvědomila a vyslovila jsem ji nahlas, protože se ke mně z nějaké strany dostala rychlá odpověď: „Dachau – vyhlazovací tábor“. Přejel mi mráz po zádech. Takhle tedy skončím? Jako nějaké zvíře se vzteklinou, které musí utratit. Ne-li hůř. V masovém hrobě navždy zapomenuta.

S hlavou skloněnou jsem pokorně kráčela nevědomky do naší prozatimní „ubytovny“. Pokud nás dvacet uložili do prohlubně ve zdi velikosti dva metry na metr, mohli jsme být rádi, že nás tam není moc. Nejprve jsme však podstoupili „očistnou koupel“. To mělo znamenat svléknutí se do naha, postřík ledovou vodou a oholení veškerého ochlupení na těle včetně vlasů. Většina Židovek měla dlouhou, opečovávanou kštici a v pouhém okamžiku jim nezbyl na hlavě jediný pramínek. Nechybělo ani odvšivení. Následně jsme získali nový oděv s výrazným označením našeho vyznání – Davidovy hvězdy. Moje duše v tu chvíli zemřela, ale moje tělo se chystalo postavit se tyranům války a přežít. Za každou cenu přežít. Psalo se jaro 1945.

Mým heslem se stala věta: „Nikomu nevěř, hlavně sama sobě ne.“ Se vši silou jsem se na tu větu upnula. Nechtěla jsem se pachtit s nacisty, ale pokud jsem chtěla pro sebe i pro ostatní vymoci svobodu, musela jsem nechat rozum umřít spolu s mou duší. I když mi je teprve dvacet jedna let. Rozhodla jsem se být odvážná, ale ne tak odvážná, abych za to šla do plynu.

Hned druhý den nás vyhnali před ubikace. Proběhla selekce. Kdo měl více jak padesát kilo, šel do plynu. Kdo se příliš vzpouzel, šel do plynu. Kdo měl zlý pohled, šel do plynu. Kdo zakašlal, šel do plynu. Ani jsem se nepohnula. Spřádala jsem dohromady plán, jak z téhle šlamastiky ven. Nechtěla jsem se s nikým spřátelit, protože jsem nevěděla, koho už ráno nikdy nemusím vidět.

Asi nejhorší byly německé ženy. Ty se doslova vyžívaly v trýznění ženské židovské duše. Přesně věděly, jakou zbraň použít, aby to nejvíce bolelo. Od slov až po mučidla.

Během čtrnácti dnů se hodně změnilo. Nebyly platné ani kovové cedule na branách s nápisem: „Arbeit zum Frei“. Naši nacističtí hlídači začínali být čím dál víc nervóznější a bylo snadné je uplatit. Některé mladé dívky se uchýlily i k prostituci, jen aby neskončily jako tolik lidí před nimi. A vyplácelo se jim to. Stále jsem se držela stranou.

Jednoho dne, snad byl pátek, jsem se náhodou po nucených pracích seznámila s místí vězeňkyní. Zakopla jsem o kámen a zranila se na noze. Musela jsem se rychle dostat do ústraní, jinak mě čekala už jenom jedna věc. V tu chvíli se ke mně sklonila postarší žena. Měla veliké tmavé oči plné lásky ke všemu živému. Nemohla jsem uhnout pohledem. Prostě mě k ní přitahovalo něco, co nedokáži popsat. Snad mi připomínala mou matku, jež se nedožila ani začátku války, snad samotné dobro. Nevím. Staly se z nás přítelkyně. A každým dnem jsem o nás měla čím dál větší strach.

Poslední týden v dubnu, za jasné teplé noci, nás nacisté vyhnali před tábor. Šli jsme na „pochod smrti“. Držela jsem mou přítelkyni pevně za paži a snažily jsme se skrýt uprostřed davu. Stále mě trápila zraněná noha. Rána se zanítla a často krvácela. Museli jsme jít rychle. Kdo se zdržel vzadu, byl nemilosrdně popraven. Většina vězňů byla již natolik vyčerpaná a vyhladovělá, že umírala za chůze. Jejich přátelé je pak museli odklízet z cesty.

Najednou se mi podlomila kolena. Upadla jsem na zem. Chtěla jsem vstát, jenže dav po mně šlapal. Uslyšela jsem křik německého důstojníka, jak se k nám blíží. Věděla jsem, že je konec. V tu chvíli mě popadly dvě ruce a zvedly mě do výšky. Dívala jsem se nechápavě do očí své přítelkyni. Usmála se na mě, sejmula mi šátek z hlavy, nasadila si ho a lehla si na zem. Německý důstojník jen vytáhl černou pistolí s temnou hlavní a ukončil její život. Pak se podíval na mě. Pokud jsem nechtěla zemřít, musela jsem opět jít. Sebrala jsem všechnu sílu a šla dál, i když jsem měla slzy na krajíčku. Vydržela jsem až do konce jenom kvůli ní.

Když přijeli Američané, byla jsem šťastná. Odvezli nás domů, do bezpečí. Začala jsem žít nový život. Jediné, co jsem z války nechtěla vypudit z hlavy, byla právě vzpomínka na ní. Ženu, která se nebála postavit se smrti čelem a umožnit skoro cizímu člověku dál bojovat. Ona svůj boj nevzdala. Jen ho předala mně. Věděla, že ji nezklamu. Předala mi dar, kterého si cením ze všeho nejvíce. Obětovat se pro život, aby mohl pokračovat v někom nebo něčem jiném.

III. Kategorie „Esej“ / „Essay“

1. místo / 1. Platz: Petr Linka

Německo v mém životě

Kdo by neznal sousední země své domoviny? Nebyl by to naprostý filistr, který slepě hledí jen na své políčko? Kdo ví, myslím, že je ale nadmíru jasné, že právě touto zaslepeností k okolnímu světu by si zavíral dveře k imensitě nových přátel, pracovních příležitostí, zážitků, zkušeností, prostě možností prožít naplněný život. Což je vlastně to nejdůležitější, čeho může člověk docílit, prožít naplněný život a litovat co možná nejméně věcí.

Zvláště v dnešní době, kdy dochází k otevírání hranic, kdy se téměř každý učí cizímu jazyku, je vřelý vztah k nejbližším neznámým krajům stejně důležitý jako k vlastní zemi, neboť je snazší než kdykoliv předtím pojmout právě i ty „jiné cizí“ země za svůj nový domov. Není to krásná představa cítit se stejně doma jak v České republice, tak i právě třeba ve zmiňovaném Německu? Já myslím, že je.

Proto bych chtěl a snažím se pro to dělat maximum, být opak filistra, být člověk evropský. Jestli to není příliš troufalé, snad už jím jsem samotným přístupem k věci. Rozhodně se necítím zatížen tzv. „čecháčkovstvím“, načež doufám, že stejně to vnímá i většina mých vrstevníků. Musíme se naučit otevřít se novým možnostem, nezůstat jen v té naší skvělé středoevropské kotlině.

Z předešlých odstavců by měl jasně vyplývat můj osobní postoj ke světu, počínaje sousedními státy, z nichž je jistě nejzajímavější právě Německo. Ovšem k tomu, aby člověk mohl spokojeně žít v cizí zemi, v jiné kultuře, v jiné společnosti, je důležité ji nejprve poznat, něco se o ní dozvědět. O to se snažíme permanentně, přičemž postupně to určitě vede k pokrokům. Kolik už jsem se toho o Německu dozvěděl od té doby, kdy jsem poprvé zabořil prst do mapy na tu velkou skvrnu a byl s to říct: „Německo.“ Mnoho. Přesto ještě víc toho na mě čeká, na nás čeká. K lepšímu vstřebávání informací navíc určitě dochází přímo v „terénu“. Tím chci naznačit, jak moc cenné jsou zkušenosti tzv. „na vlastní kůži“ v cizině.

Blíže k Německu. Už jen když to člověk vezme po stránce historické, ekonomické a geografické, nemůže Německo nepocítovat. Napadá mě ještě stránka jazyková, která zřejmě blíže souvisí s tou historickou, přesto... Bylo pro mě naprosto šokující zjištění, že tak „české“ slovíčko, například „cíl“, je ve skutečnosti pouze fonetický přepis německého „das Ziel“. Ta propojenost je nezvratná ve všem. Pokud bychom se vrátili k stránce ekonomické, s jakou zemí má Česká republika nejrozvinutější obchodní styky? Samozřejmě s Německem. Obě země z tohoto partnerství mají jistě prospěch, proto by byla škoda v tomto přátelství nadále nepokračovat. Stránka historická, už jen taková maličkost jako jsou jména. Kolik českých jmen stále zní německy nebo jsou od jmen německých odvozena? Mnohá. Kolik z nás má, či mělo příbuzné v Německu? Mnoho. To jsou fakta, která nás chtě nechtě k sobě poutají a vskutku by byla chyba se snažit nějak vymanit z tohoto blízkého vztahu.

Abych to shrnul. Můj názor je takový, že v dnešním otevřeném světě je nezbytné být otevřený vůči ostatním státům, kulturám, názorům, náboženstvím, zvykům, jazykům a jiným fenoménům, které dělají svět světem. Jinak člověk zakrní ve své ulitě a není schopen přizpůsobit se. Dobrovolně žít v izolaci je jako okrádat se o svobodu. To snad nikdo nechce. Proto je nesmírně, téměř až vesmírně důležité žít s otevřenou myslí. Jak jinak poznat svět? Jelikož vždy se začíná od pramene, od kořene, od jádra, od počátku, tak by to mělo být i s tím poznáváním, odhalováním světa, ve kterém žijeme. Nejprve poznáme sebe, pak blízké okolí, širší okolí, až dojdeme na hranice sousedících států. Německa, Rakouska, Polska a Slovenska. Pak může jít dál, ale právě tyto státy nám vždy budou nejbližší. S tím nic nenaděláme. Ale to není důvod k zoufání si. Protože pokud tyto státy přijmeme, poznáme, navážeme kontakty s jinými lidmi, nevede to přece k rozšíření obzorů, nevede to k rozšíření hranic domoviny? Dle mého vede. Proto budme k Německu otevření. Můžeme tím jedině získat.

2. místo / 2. Platz: Markéta Poskočilová

Co pro mě znamená Německo ?

Německo představuje ekonomickou velmoc s velmi osobitou kulturou. Díváme-li se na Německo z tohoto pohledu, je to země, od které bychom se měli učit, nikoli ji však následovat. V tom je podstatný rozdíl. Učit bychom se měli sebevědomí, kterým disponuje. Z toho také vyplývá, proč bychom ji neměli následovat. Pokud se totiž chceme poučit a získat sebevědomí, musíme si zachovat vlastní identitu a to samo o sobě vylučuje jakékoli následování. Německo je země, kde jsou lidé zvyklí nestavět se navenek jako „chudáčkové“. Naopak vystupují sebevědomě i v situacích, které nejsou zrovna příjemné. Například pokud jde o nějaký spor, či o závažné rozhodnutí, které nemusí ovlivnit pouze vývoj Německa, ale také ostatních zemí, a to nejen v Evropě, ale na celém světě. To, zda se sebevědomé chování Německa projevilo pozitivně či negativně, v tuto chvíli nehraje žádnou podstatnou roli. Důležité je, že pro Čechy znamená konkurenta. Velmi tvrdého soupeře, co se týče ekonomického růstu, kultury i prosazení se ve světě. A představuje konkurenta o to tvrdšího, o čemž si dokáže stát na svém stanovisku a nesklopět hlavu pokaždé, když někdo silnější projeví nesouhlas. Proto si myslím, že bychom se od Německa měli poučit.

Na druhou stranu je to stát, s nímž má Česká republika nejdelší hranici, a tudíž by měl být i partnerem. Tato stránka věci ovšem úzce souvisí s tou předchozí. Partnerem se totiž stávají dvě strany, které jsou si rovny. Mají nějaký společný problém, nebo cíl, kterého chtějí dosáhnout. Proto je nutná upřímná a otevřená komunikace. Z těchto tvrzení je zřejmé, že není možné mluvit o partnerství dvou zemí, pokud se jedna staví do pozice podřízeného, který musí bezpodmínečně souhlasit se vším, co míní země druhá. Abychom tedy mohli být pro Německo rovnocenným partnerem, musíme se naučit neklopit hlavu jen proto, že se jedná o někoho, kdo je větší a tím i zdánlivě silnější. Slovo „zdánlivě“ zde má význam. Síla Německa proti České republice je totiž skutečně pouze zdánlivá, protože Česká republika má také co nabídnout. To je zřejmé už z toho, že ostatní státy evropské pětadvacítky se zdráhají pustit občany České republiky neomezeně na svůj trh. Není se čemu divit. Čeští občané jsou totiž o poznání samostatnější a vynalézavější než občané jiných států na světě.

Můj vztah k Německu je pozitivní. Je to země, které si velmi vážím, protože podíváme-li se na její historii, zejména na stinné stránky, musíme konstatovat, že si dokázala udržet svého ducha a postavit se znovu na nohy. A neučinila tak se sklopenou hlavou. Pustila se do boje s hlavou vztyčenou a věřím, že nemohlo být jednoduché znovu si získat důvěru okolních států. Dovolila bych si však tvrdit, že se jí to povedlo, a to zejména díky jejímu přístupu. Zde bych ovšem ještě ráda vysvětlila svůj přístup. Nejde o to, že bych schvalovala zvěrstva, jež byla kvůli Německu a jeho historii napáchána. Nemám ani v úmyslu nějakým způsobem oslavovat německou historii. Pouze se zamýšlím nad tím, že další generace Němců se dokázaly poprat se svou minulostí a začít znovu. Také si kladu otázku, co by asi bylo s naší zemí, kdyby se zde našel člověk, který by si dokázal podmanit masy a ukrýt před nimi skutečnou zrůdnost svého konání. Myslím, že bychom se už nikdy nedokázali postavit na vlastní nohy. Už bychom si nevěřili.

3. místo / 3. Platz: Michal Zikmund

Co pro mě znamená Německo

Co pro mě vlastně hlavně znamená Německo?

Možná ty zapadlé vesničky na Šumavě,
kde dřív žili Češi a Němci vedle sebe a dnes je tam ticho.

Možná betonová dinosauři v Kleinwelce.

Možná vánoční trhy v Drážďanech.

Možná vtípky pánů Šteindlera s Vávrou...

Možná mnichovský pivní festival

Možná Alpy,

po kterých přijdou člověku české hory tak nicotné...

Ale spíš otřesné výjevy z války,
taky ty roky učení se němčiny,
jednu z nejbohatších zemí světa
(podle čehož tam vypadají ceny),
lod'ky, plující v mlžném oparu Spreevy...

Ale nejhlubší stopu ve mně zanechal výlet do Berlína. To, co tam na mě udělalo největší dojem, nebyl ani krásný dóm, ani kostel, zničený bombardováním, ani opravdová Ištařina brána, o které jsem tolikrát slyšel a kterou jsem teď viděl, jak stála před tisíci léty a tisíci kilometry daleko, jak ji postavily zručné ruce babylónských dělníků, ani krásné Rembrandovy obrazy. Byla to vlastně stavba, která už v podstatě nestojí, nebyla výjimečná svou výškou, délkou, stářím, nebyla ani žádným unikátem. Ta věc byla na první pohled docela obyčejná zeď.

Do Berlína jsem jel s mylným domněním, že si Berlínskou zeď dokážu docela dobře představit. Myslel jsem, že to bude asi něco jako na Šumavě, kde se na každém druhém místě cítím téměř provinile, že tam stojím, ač moji rodiče v mém věku nemohli. Myslel jsem, že se ten dojem vyrovná pocitu u trosek dříve vzkvétajících měst, kde je podivné ticho, umocněné jindy tak osvěžující šumavskou horskou zimou, kde vane surový vítr z hřebenů hor, kde člověk potkává lidi, kteří se sem vracejí, aby viděli ruiny domu, ve kterém se narodili, kde prožili dětství...ani atmosféra těchto zmizelých a zaniklých vesnic, které nahradili psi, miny, vojáci a dráty, ani ta se nevyrovnala pocitu u zbytku Berlínské zdi.

Myslím, že nikdo, kdo v Berlíně nebyl, si nedokáže představit, že se jedno město za noc proměnilo ve dvě, oddělená dvěma 160 kilometrovými, čtyři metry vysokými šedými monstry, která za sebou skrývala strážní věže, vojáky, kteří tu byli dvacet čtyři hodin denně, 365 dní v roce, 37 let. Neumím si představit, že bych několik desítek let prostě NEMOHL jít o pár metrů dál, do své země, do druhé poloviny svého města. Ke svým příbuzným, k tolika krásným místům v západním Berlíně. Že bych ale denně viděl lidi, kteří mají to štěstí, že žijí o pár metrů dál, a jedou do východního Berlína prohlédnout si zajímavé místa nebo se jen v neděli levně najíst. Že moje ulice končí nepřírozně uprostřed. Nebo že by mi dokonce zalili okna betonem, aby tma v bytě umocnila ponurou atmosféru rozděleného města.

Když jsem šel po Unter den Linden, neuměl jsem si představit, že i dolní část Brandenburské brány nebyla přes zeď vidět. Viděl jsem kříže na břehu Spreevy, připomínající lidi, kteří se neúspěšně pokusili utéct ze svého vězení do svobodného světa, který byl pro jejich sousedy samozřejmostí. A na mnoha místech jsem slyšel od rodičů – sem jsme nemohli.

V tom městě se ve mně opět, tentokrát mnohem silněji, než třeba právě na Šumavě, zmocnil jakýsi neurčitý pocit viny – já se narodil do rodící se demokracie a od dětství si mohl jezdit, kam jsem chtěl. A doma, v republice, jsem si nemusel dávat pozor na jazyk, nemusel chodit na schůze pionýra, nemusel stále číst a slyšet budovatelská hesla, nemusel denně potkávat na ulicích tanky – ale to jsem odbočil.

A přestože ze zdi zbylo už jen několik metrů, ze západní strany pomalovaných obrazy líbajících se soudruhů, nápisy o svobodě, z nichž část vznikla až po revoluci, atmosféra rozděleného města je pořád silně cítit. Ale nejspíš je to dobře – připomíná, jak lehce může několik špatných lidí, několik špatných rozhodnutí a pár tun betonu hýbat s osudy lidí, zemí i světa.

IV. Kategorie „Německy“ / „Deutsch“

1. místo / 1. Platz: Jana Kilianová

Was bedeutet mir Deutschland?

Deutschland. Für viele ist es nur ein Wort. Ein Wort voller Abneigung und der Erinnerungen an den zweiten Weltkrieg. Aber es gibt auch die, die sich die besseren Seiten von Deutschland ansehen. Für mich hat Deutschland eine einzigartige Bedeutung. Sicher, die Geschichte lässt sich leider nicht ändern, aber ich glaube fest daran, dass sich die Deutschen verändert haben. Und das haben sie mir auch bewiesen. Vor einer kurzen Zeit. Als ich in Deutschland war, war ich umgeben von freundlichen Leuten. Egal, ob es meine Gastfamilie war, oder fremde Menschen mit denen ich Kontakt aufgenommen habe. Alle haben mir gezeigt, dass ich willkommen bin. Ich werde wohl nie vergessen, als ich Hilfe brauchte, waren die Menschen da und gaben mir ihre hilfsbereite Hand.

Aber Deutschland ist nicht nur ein Land, das neben unserem liegt. Es ist ein Land, das für mich irgendeinen Zauber hat. Einen Zauber, dass immer in meinen Gedanken und auch in meinem Herzen bleibt. Deutschland ist vielleicht in vielen Hinsichten mit der „tschechischen Welt“ ähnlich, aber es gibt eine ganze Menge, was mich zum Erstaunen bringt. Es war ein unbeschreibliches Gefühl zum ersten Mal die Grenzen unseres Staates zu übertreten. Ich erinnere mich, als wäre es gestern. Plötzlich erschien eine wunderbare Atmosphäre, die sich meinen ganzen Körper gefangen hat. So weit war ich noch nie.

Deutschland zu besuchen war ein Traum, der endlich in Erfüllung ging. Ich sah still aus dem Fenster und lauschte nur der Stimme meiner Gedanken. In mir wurde ein merkwürdiges Gefühl geboren. Ich hatte Angst so weit von zu Hause entfernt zu sein, aber ich musste die Angst besiegen. Nein. Ich wollte die Angst besiegen.

Und dann stand ich plötzlich da. Es war, als ob sich nichts verändert hätte, aber trotzdem haben mir die deutschen Stimmen überall verraten, dass mein Körper in Deutschland ist, obwohl meine Seele noch irgendwo in Tschechien wanderte. Alles um mich war unserem Land so ähnlich und dabei so verschieden. Sicher, man kann nicht eine andere Kultur mit einer anderen Kultur so vergleichen, aber ich fand es einfach unglaublich. Der Aufenthalt hat mir eine ganze Menge über Deutschland enthüllt. Ich hatte keine Ahnung, wie man hier so lebt, was man isst oder wie man sich hier benimmt. Ich hatte immer eine Vorstellung. Aber meine Gedanken von früher sind für mich jetzt fremd. Als ich aus dem Zug ausgestiegen bin, war mein Kopf durcheinander. Eine starke unsichtbare Hand hielt mein Herz fest. Meinen Körper ergriff Angst, denn ich wusste nicht, was auf mich lauert. Und als ich in meine Gastfamilie eingetroffen bin, lies mich die Hand los. Auf einmal waren alle Zweifel weg.

Noch heute weiß ich, wie ich neben mir war, als sie mir das Essen serviert haben. Ich hatte so was vorher nie gesehen. Ich hätte nicht erwartet, dass sie WIRKLICH was anderes essen. Jetzt lache ich mich innerlich nur aus, aber damals konnte ich nur staunen. Ich war nicht gewöhnt, trotzdem hat es mir geschmeckt.

Aber nicht nur das Essen, sondern auch die Stadt hat mich dazu gebracht, dass ich für ein paar Minuten Stille genieße, was mich umringt. Ja. Marburg. Das ist eine unvergessliche Stadt. Mein Atem wurde langsamer, meine Gedanken stärker. Die Stadt kombinierte eine unglaubliche Architektur mit dem Grünen der Natur. Der Kontrast der wunderschönen Farben gab dem alten Ort noch mehr von künstlerischem Stolz.

Die Stadt war nicht voll von Sehenswürdigkeiten. Nein. Die Stadt selbst war eine der wunderschönsten Sehenswürdigkeiten, die ich je gesehen habe. Als ich dort gewesen bin, fühlte ich wie ein Teil einer Geschichte. Einer Geschichte, die die Stadt schreibt und die wohl nie enden wird. Wenn man durch die Stadt geht, ist jeder Schritt ein Erlebnis, jeder Schritt hat eine Bedeutung. Und die Schritte können dann sehr schnell einen täuschen. Und ich kann darüber eine ganze Menge Geschichten erzählen. Denn Marburg hat mir gezeigt, dass Deutschland mehr Gesichter hat, als ich erwartete.

Aber auch wenn man verloren ist, gibt es in der Stadt einen Punkt, der nicht zu übersehen ist. Seine Arme greifen hoch in den Himmel und durchwühlen die Wolken nach dem Sonnenschein. Die Elizabethkirche. Eine Architektur, die in meinem Gedächtnis für immer eingeschrieben wird. Ja, Deutschland. Für manche nur ein Wort, doch für mich sind es wunderschöne Erinnerungen. Ich bin froh dort gewesen zu sein. Ich bin froh, dass ich Deutschland besser kennen gelernt habe. Und ich bin auch froh, das ich sagen kann: „Ja, ich war dort. Nicht in dem Land des Weltkrieges, sondern in dem Land, in dem ich nette Leute kennen gelernt habe und wo ich viel Schönes erlebt habe.“

2. místo / 2. Platz: Veronika Semelková

Deutsch?

Als sich die Tür zu ihnen zum ersten Mal öffnete roch ich aromatischen Kaffee und stark duftente Gewürze. In dem Vorraum, wo die Wände mit orientalischen Blechtellern, bunten Gobelinen und Fotos geschmückt waren, standen fünf dunkelhäutige Personen auf einem weichen Teppich. Dies sahen der Familie auf den Fotos an den Wänden sehr ähnlich.

Es gab keine Zweifel- ich befand mich irgendwo im Land des Halbmondes.

Ich schüttelte zur Begrüßung ihre Hände ohne Vorurteile. Hätte ich überhaupt welche haben können? Warum eigentlich? Wer sind die Leute und warum sind sie hier?

Zu Gast

Herzlich aufgenommen wurde ich in einem gemütlichen Zimmer mit einem Tisch, der mit den köstlichsten Speisen bedeckt war. Sie sahen alle lecker aus und schmeckten noch besser.

Den ganzen Abend zeigten sie mir Fotos, neue und auch ältere, und erzählten alle durcheinander. Die Kinder über den Onkel in der Türkei, der große Ohren und ein Fischerboot hat. Sema über ihre in Deutschland lebenden drei Schwestern und deren netten Kinder. Und Jevat über seine Nichte, die bald Semas Cousin heiraten sollte.

Dazwischen brachten sie mir noch mehr Essen und erst wenn ich rot im Gesicht wurde, glaubten sie mir, dass ich wirklich keinen Hunger mehr habe.

Das schönste Zimmer der Wohnung und ein wohlriechendes Lavendelkissen für einen guten Schlaf wurde mir überlassen.

Ich fühlte mich angenehm müde, satt und vor allen Dingen: Herzlich willkommen.

Drei Generationen beieinander

Die meisten Mitglieder der Familie habe ich am folgenden Abend kennengelernt. Es wird ein Geburtstag gefeiert.

Eine gute Gelegenheit für die Jüngsten, lange aufzubleiben und genug Freunde dazu haben, um Verstecken spielen zu können.

Die ein bisschen älteren Verwandten unterhalten sich bei und mit dem Computer- lachen laut, essen Chips und trinken Cola.

Aus dem Wohnzimmer hört man eine Fußballübertragung im Fernsehen und dazu laut und türkisch diskutierende Männer.

Ich sitze in der Küche und eine der Frauen versucht meine Zukunft aus dem Kaffeesatz wahrzusagen.

„Eine große Familie wirst du haben- das ist der Segen und das Glück!“

Prinzessin unter dem Sienahimmel

„Als ich klein war, stellte ich mir jeden Abend vor, daß ich eine Prinzessin wäre. Wenn alle Lichter ausgemacht waren, wickelte ich mir heimlich den rotbraunen Stoff von meinem Betthimmel als Kleid um und spielte dann bis zum Umfallen. Ab und zu schlief ich in meinem „Brautkleid“ ein und träumte von meinem türkischen Prinzen bis mich meine Mutter am nächsten Morgen unsanft aufweckte und mich schimpfte.“

Ich war neunzehn, als mein Prinz endlich erschien.

Er blieb leider nicht lange. Meine Eltern willigten in die Verlobung nicht ein und außerdem sollten wir bald nach Deutschland ziehen. Hier heiratete ich dann Cevat.

Manchmal träume ich noch. Schade, dass ich keinen Betthimmel mehr habe,“ sagt sie leise und blinzelt mir zu.

Meine türkische Familie

Hilfsfragebogen für die Verarbeitung des Themas „In Deutschland willkommen?“

Jevat: der Vater

Wann bist du nach Deutschland gekommen? Damals bin ich gerade 25 geworden.
Es war im August 1972.

Warum bist du nach Deutschland gekommen? Alle meine Freunde glaubten an die Geschichte mit dem Goldferkel, das in Deutschland zu finden sei.
Ich war unverheiratet und hatte keine Verpflichtungen. Ich habe zu mir gesagt: warum sollte ich es nicht versuchen? Du verdienst ein bisschen Geld, gehst zurück in die Türkei und gründest ein eigenes Unternehmen. Das war mein Ziel: eigentlich wollte ich hier nicht bleiben.

Wie waren die ersten Monate in Deutschland? Arbeit, die ich hier bekommen habe war sehr schwer und natürlich hatte ich Heimweh. Vor allem, weil ich meine alten Eltern in der Türkei zurückgelassen hatte. Aber das größte Problem war die Verständigung. Ich habe kein Wort verstanden.

Wie hat sich dein Lebensstand verändert? Ich habe in Deutschland eine türkische Frau geheiratet und wir haben inzwischen drei Söhne. Ich habe mich bemüht, eine bessere Arbeit zu finden. Jetzt arbeite ich als Beamter im Rathaus. Ich bin für den Bereich Umweltschutz in der Stadt verantwortlich. Wir leben auch in einem guten Viertel. Unsere Nachbarn sind nur Deutsche.

Wie verstehst du das Wort „Anpassung“? Nicht auf eigene Tradition und Religion verzichten.

Fühlst du dich in Deutschland willkommen? Im Grunde genommen ja.

Die Mama

Im Wohnzimmer prügeln sich die zwei jüngeren Geschwister und ignorieren das Schimpfen der Mutter aus der Küche. Der dritte Junge kommt gerade in die Küche, schnautzt die Mutter an, dass er Hunger habe und dass ihm alles zu lange dauert. Sie senkt ihre Augen nur und schneidet die Zwiebel leise weiter. „Merhaba“ grüße ich bewußt laut und er kapiert, was ich damit eigentlich sagen wollte. „Merhaba“ erwidert er schnell und versucht heraus zu bekommen, was die Zutaten in der Schüssel sind. „Ane? Was gibt´s?“

In der Schule von meinem Gastbruder

In einem älteren Mercedesmodell fahre ich mit meinem neunzehnjährigen Gastbruder sehr schnell in die Schule. Die Fenster sind angelweit und die Hip-Hop Musik von unserem Autoradio hört man schon von Weiten.

„Mehr als Hälfte der Schüler in der Gesamtschule sind Ausländer,“ erzählt mir meine Bank-nachbarin ein Mädchen mit einem Kopftuch. Ich selbst komme ursprünglich aus Marokko,“ sagt sie stolz. Jetzt kommt aber schon die Lehrerin in die Klasse. Doch scheint es, als wäre ich die einzige, die es bemerkte. Alle reden in Ruhe weiter und sie beginnt genauso natürlich ihre Stunde.

Manche Schüler wurden zwar nach einer Weile leiser, ein Mädchen steht aber plötzlich auf und verlässt das Klassenzimmer. „Wohin geht sie?“ wende ich mich wieder an meine Nachbarin. „Ach die, die hat doch ein Baby- muss stillen.“

Bald klingelt die Schulglocke und die Schüler verlassen rasend schnell das Schulgebäude. „Also, heut Abend bei Arnold!!! Und vergeßt net den Bierkasten, gell!“ Etwas schreiet sie noch ihren Freunden zu und dann verschwindet mein „Kopftuchmädchen“ im Schulbus.

Der aufrichtige Garten

Es ist sonnig und warm, einer der Tage im Frühjahr, an welchen die Sonne gar nicht mehr untergehen möchte und vielleicht nachholen will, was im Winter verschlafen hat. Überall schwirrt und summt es und die Luft duftet herrlich.

Wir knien beide auf dem Rasen und pflanzen Blumen.

Ich denke: diesen Augenblick möchte ich in meinem Herzen für immer aufbewahren.

Sie heft den Blick auf mich und ich denke unvermittelt, ob ihre Augen so dunkel und müde sind, weil sie schon so lange auf die Erde schaute.

„Ich schaff es nicht!“ sagt sie erschöpft. „Was schaffst du nicht?“ frage ich verständnislos. „Ich kriege es nie wie die Deutschen hin. Mein Garten sieht immer anders aus als die Gärten der Nachbarn! Was mache ich den bloß falsch...?“

Ich war schon mehr als ein halbes Jahr in Deutschland gewesen und hatte gedacht, dass ich alles, was ich über das Land wissen sollte, wüßte ich schon.

Der Besuch für zwei Wochen einer türkischen Familie bedeutete nicht nur, daß ich mehr über das Land und seine unterschiedlichen Bewohner erfahren habe, sondern auch, daß ich mich fragen mußte: „Was ist den überhaupt Deutschland? Kann auch etwas, was nicht eindeutig deutsch ist, für mich Deutschland bedeuten?“

3. místo / 3. Platz: Hana Běťáková

Splitter aus meinen Erinnerungen

Was bedeutet Deutschland für mich? Lassen Sie mich ein bisschen nachdenken...

Was hätte Klein-Hanička geantwortet, hätten Sie sie gefragt? Fast nichts, glaube ich jetzt. Vielleicht - das große Nachbarland, wo es so viele schöne und leckere Sachen gibt. Die Sachen, die uns Vati und Grossvati von Zeit zu Zeit mitbringen: Schokolade, Bonbons, das Kinderlexikon...

Ja, das Kinderlexikon. Meine älteste Schwester bekam es. Es war beneidenswert! Viele, viele Bilder - und viele komische Wörter! Fahrkartenverkäuferin, zum Beispiel.

Und die deutsche Sprache? Das erste Wort, das ich konnte, war „nein“.

Ich musste immer dasselbe machen, was meine Schwestern konnten. In der erste Klasse habe ich schon ganz dicke Bücher gelesen... wie die Bücher von Karl May. Das bedeutete mir damals alles. Ich kannte alle seinen Helden. Ich lachte, wenn es komisch war. Ich war gespannt, wenn sie sich in Gefahr befanden. Und etwas wiederholte sich dort immer: die meisten Helden waren deutsch. Deutschland wurde zu einem Land, wohin man gerne zurückkehrt. Und warum nicht, nicht wahr?

Unsere Stadt hat eine Partnerschaft mit der deutschen Stadt Köngen. Meine Mutti und meine älteste Schwester fuhren einmal dorthin. Und, wie gewöhnlich, kauften sie dort für uns viele schöne Sachen. Ich bekam das schöne kleine Buch, „Ich bin ein kleiner Tiger“. Wieder mit vielen Bilder. Aber auch schon Texte in Deutsch. Damals lernte ich schon Deutsch. Warum gerade Deutsch? Einfach, weil auch meine Schwestern Deutsch lernten. Ich verstand die Texte in diesem Buch noch nicht. Aber die Bilder waren schön. Und Deutschland dünkte mir auch schön zu sein... nicht so viele hässliche, graue Häuser wie bei uns, sondern alles neu und farbig... Sollte ich also auch nach Deutschland fahren? Natürlich.

Alles schön in Deutschland? Und die Tschechische Republik nicht? Wer sagt das? Ich liebe unsere Natur! Ich bin immer in Ferienlager gefahren. Und ich hatte Glück mit ihnen. Immer gab es ein gutes Programm, aber vor allem nette Leute, viele Freunde. Können Sie sich etwas Schöneres als ein Abend am Lagerfeuer vorstellen? Mit einem guten Gitarrespieler und mit wunderbaren Liedern? Und vergessen Sie nicht das vorherige Sammeln des Holzes. Eine schwere Arbeit, wenn man Rücksicht auf die Natur nehmen möchte. Aber dann ist das Feuer umso besser.

Wir hatten dort auch kleine Freunde - braune Brandmäuse. Manchmal fütterten wir sie sogar. Brandmäuser sind so schön...

So habe ich zweimal einen großen Schock erlebt. Einige Deutscher kamen für eine Nacht in das Lager und wollten ein Lagerfeuer veranstalten. Sie hatten keine Ahnung davon. Was wollten sie dafür benutzen? Zwei große Baumstümpfe und ein Stück eines alten Zaunes. Ich war wirklich überrascht. Sie waren älter als ich, aber ich wusste es besser... Ich weiß nicht, was dann passierte. Unser Leiter sagte uns, dass es nicht unsere Sache war. Und wir mussten das anerkennen.

Einmal war dort eine große deutsche Gruppe, sie hatten dort ihres eigenes Ferienlager. Sie waren sehr laut und mochten die tschechischen Gerichte nicht. Einmal haben einige von ihnen einen Jungen durch eine Glasstür geworfen - und ich sah es. Solche Sachen helfen dem Verhältnis nicht... aber dann sah ich etwas für mich noch schlechteres: sie jagten eine Brandmaus und schlugen sie mit Tischtennisschlägern! Das machte mich wirklich sauer.

Trotzdem wollte ich immer Deutschland besuchen. Da war ich schon Studentin des Gymnasiums, an dem auch meine Schwestern studierten. Unser Gymnasium hat eine Partnerschaft mit zwei deutschen Gymnasien - in Lichtenfels und in Bochum. Und endlich fuhr ich dorthin. Mit einem Schüleraustausch zu einer Gastfamilie nach Lichtenfels.

Deutschland wurde sehr, sehr real. Kein Märchenland - manchmal mit Feen, manchmal mit Hexen - sondern ein reales Land mit realen Leuten. Es ist immer so, wenn Sie einheimische Menschen treffen, in ihrem Haus wohnen, mit ihnen zusammen essen. Ich wohnte in dieser Familie zusammen mit einer Mitschülerin. Das war vielleicht ein Nachteil. Aber wir konnten uns auch immer mit der Sprache helfen.

Die Familie hatte vier Töchter. Eine war in unserem Alter und die anderen waren jünger. So unterhielten wir uns sehr viel mit deutschen Kindern - und es war eine große Vergnügung. Wir unternahmen auch viele Ausflüge und ich kann sagen, Deutschland ist wirklich schön. Weil ich Gotik mag, war Bamberg für mich die schönste Stadt. Aber alles war angenehm - auch das Wetter. Ich lernte neue Wörter, konnte Kinderbücher in Deutsch lesen, sah einen Film auf Deutsch, kostete bayerische Spezialitäten, besuchte viele schöne und interessante Orte... was man so gewöhnlich auf einem Schüleraustausch macht. Vor allem aber mochte ich unsere Gastfamilie. Wir waren wirklich fast wie zu Hause - wir halfen auch manchmal in der Küche und so weiter. Es war viel besser als in einigen Familien, in denen die Austauschschüler viel Komfort hatten, aber nicht mit der Familie lebten. Es tat mir wirklich leid, dass unsere neue Freundin im nächsten Jahr nicht nach Tschechien kommen konnte. Aber wir schickten uns gegenseitig ein paar Geschenke und Ansichtskarten.

Als wir nach Tschechien zurückfahren mussten, bekamen wir von unseren Gastgeber jede ein Buch. Diese Bücher waren auf Tschechisch.

Und jetzt? Na, es ist schlechter. Ich verbringe viel Zeit am Computer; durch das Internet kann ich mit verschiedenen Menschen aus verschiedenen Ländern reden - aber immer auf Englisch. Meine besten Internet-Freunde sind aus Spanien, den Vereinigten Staaten und Lettland. Kein Deutscher. Mein Deutsch schläft ein. Und noch etwas: ich möchte Illustratorin werden und außer im Abitur hat Deutsch - wie es aussieht - für mich jetzt keine Bedeutung mehr. Wenn ich doch nach dem Gymnasium eine Fremdsprache studieren würde, denn soll es Finnisch sein, habe ich entschieden.

Aber trotzdem. Raten Sie mal wer mein liebster Kunstmaler ist?

Es gibt zwei. Eigentlich - ein Maler und eine Malerin. Als ein Repräsentant der alten Kunst steht Albrecht Dürer auf der Liste und von den gegenwärtigen Malern ist es Anke Katrin Eissmann, deren Werke ich eben durch das Internet kenne. Und beide kommen aus Deutschland.